

MARIA MAGDALENA SZÉKELY (magdaszekely@yahoo.fr)

Retorica afectivă și arhetipurile puterii în Moldova și Țara Românească (secolele al XV-lea - al XVII-lea) / La rhétorique affective et les archétypes du pouvoir en Moldavie et en Valachie (XVe–XVIIe siècles) / Affective Rhetoric and the Archetypes of Power in Moldavia and Wallachia (15th–17th Centuries)

<https://www.doi.org/10.62616/SMIM.2025.01>

The full text is available on CEEOL / Textul integral al studiului poate fi accesat prin CEEOL: <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=1402676>

This study examines the role of emotions in the exercise and legitimation of power in Moldavia and Wallachia between the fifteenth and seventeenth centuries. In a society where political order was conceived as a reflection of divine will, emotions did not belong to the private sphere but were integrated into a rigorous moral and theological framework. Joy, cheerfulness, sadness, and weeping were ethically evaluated and subject to precise norms, forming what recent historiography has described as “emotional regimes” or an “affective order”.

The text shows that power was also expressed through the disciplined management of emotions. The prince (*domnul*), perceived as the embodiment of cosmic balance, was expected to display calmness, gentleness, and composure – signs of continuity and divine legitimacy. The *Teachings of Neagoe Basarab to His Son Theodosius* articulate this emotional ethics in an exemplary manner, distinguishing between the fleeting joy of the world and true joy, born of patience and temperance. Joy thus emerges as a political virtue, while weeping functions as a sign of either spiritual order or moral deviation, depending on its orientation.

Moldavian chronicles confirm the existence of well-codified affective rituals: victory feasts, triumphal entries, enthronements, and princely weddings transformed individual emotion into collective experience and reinforced authority. Shared joy operated as a form of public prayer and as evidence of divine favour. At the same time, the study highlights the role of weeping – particularly female weeping – as a powerful mode of moral and political communication.

In conclusion, the study demonstrates that emotions were essential instruments of symbolic governance. The history of power cannot be understood without examining the ways in which emotions were educated, regulated, and mobilized in the service of social and religious order.

Keywords: emotion; emotionology; emotive; emotional communities; political power; Moldavia; Wallachia.

Acest studiu examinează rolul emoțiilor în exercitarea și legitimarea puterii în Moldova și Țara Românească între secolele al XV-lea și al XVII-lea. Într-o societate în care ordinea politică era concepută ca o reflectare a voinței divine, emoțiile nu aparțineau sferei private, ci erau integrate într-un cadru moral și teologic riguros. Bucuria, veselie, tristețea și plânsul au fost evaluate etic și supuse unor norme precise, formând ceea ce istoriografia recentă a descris drept „regimuri emoționale” sau o „ordine afectivă”.

Textul arată că puterea era exprimată și prin gestionarea disciplinată a emoțiilor. Prințul (*domnul*), perceput ca întruchiparea echilibrului cosmic, era așteptat să manifeste calm, blândețe și stăpânire de sine – semne de continuitate și legitimitate divină. *Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie* exprimă această etică emoțională într-un mod exemplar, distingând între bucuria trecătoare a lumii și bucuria adevărată, născută din răbdare și cumpătare. Bucuria apare astfel ca o virtute politică, în timp ce plânsul funcționează ca un semn fie al ordinii spirituale, fie al unei deviații morale, în funcție de orientarea sa.

Cronicile moldovene confirmă existența unor ritualuri afective bine codificate: ospăturile victoriei, intrările triumfătoare, întronizările și nunțile princiare transformau emoția individuală în experiență colectivă și întăreau autoritatea. Bucuria împărtășită funcționa ca o formă de rugăciune publică și ca dovadă a favorii divine. În același timp, studiul evidențiază rolul plânsului – în special al plânsului feminin – ca un mod puternic de comunicare morală și politică.

În concluzie, studiul demonstrează că emoțiile au fost instrumente esențiale ale guvernării simbolice. Istoria puterii nu poate fi înțeleasă fără a examina modurile în care emoțiile au fost educate, reglementate și mobilizate în slujba ordinii sociale și religioase.

Cuvinte cheie: emoție; emoțional; comunități emoționale; putere politică; Moldova; Țara Românească.